

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 55. De intellectu verboru[m]; procedere summarie, simpliciter & de plano.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

negari appellationes ab interlocutoria, nec legitima A defensiones, & similia, que a natura potius quam a iure concedi omnibus videntur.

Iam huius privilegii meminerunt Oldradus cons. 113. incipien. in iudicio. Corneus consil. 315. lib. 2. & ceteris copiosius Gondissalvus tract. de heret. q. 12. ex quo accipiet lucem hac questio. cetera hinc spectantia tradam sequenti commentario.

QVAESTIO LV.

De intellectu verborum, procedere summarie, simpliciter, & de plano.

SUMMARIUM.

- 1 Cū summarie proceditur, quoniam nō omitti possint.
- 2 Probationes ac defensiones legitime non praetermittende.
- 3 Neque citatio, & iuramentum de veritate dicenda.

Quinquagesima quinta questio est: Quomodo intelligantur ista verba, scilicet, procedere summarie, simpliciter, & de plano, & absque advocatorum & iudiciorum strepitu, & figura?

Respondemus, quod hoc declaratur de verbo signif. c. Saep. in clemem. ubi dicitur sic: Saep. contingit, q. causas committimus, & in earum aliquibus simpliciter, & de plano, ac sine strepitu, & figura iudicij procedi mandamus: de quorum significatione verborum ad multis contenditur, & qualiter procedi debeat, dubitatur: Nos autem dubitationem huiusmodi (quantum nobis est possibile) decidere cupientes, hac in perpetuū ualitura constitutione sancimus, ut iudex, cui taliter causam committimus, necessario libellum non exigit, litis contestationem non postulet, tempore etiam feriorum ob necessitates hominum indulgarum a iudice procedere ualeat: amputet dilationum materiam, litem quantum poterit faciat breuiorē, exceptiones, appellationes, dilatorias, & frustratorias repellendo partium advocatorum, & procuratorum contentiones, & iurgia, testiumq; superfluum multitudinem refranando.

2 Non sic tamen iudex litem abbreviet, quin probationes necessarias, & defensiones legitime admittantur.

3 Citationem uero, ac praestationem iuramenti de calumnia uel malitia, siue de ueritate dicenda, ne ueritas occultetur, per commissionem huiusmodi intelligimus non excludi.

COMMENT. CIII.

Dicitur Emericus superiori questione, privilegium esse inquisitoribus tributum, ut in fidei fauorem, quo citius, & absq; fraudibus negotia religionis tractentur, possint procedere simpliciter, & de plano: nūc iure optimo docet, qua ratione uerba haec intelligi debeant. et si iura disputatio est, ordinē et solemnitates a iure alias requisitas non esse necessa-

rio obseruandas: ille tamē omittēda nō sunt, que ad substantiā cause spectāt, hoc est illa, sine quibus nec iuste, nec recte aut cōmode negociū tractari possēt.

Olim ante tempora Clementis V. cuius est haec cōstitutio, ualde fuit cōtrouersum de significatione harum uocum, nempe, Simpliciter & de plano, sine advocatorum, & iudiciorum strepitu, & figura iudicij. Et multa sunt ab Hostiensis, & alijs antiquis interpretibus, qui ante Clementem V. floruerūt, dicta in c. olim de accusatio. & i dicto. c. statuta. ubi glossa uerbo, figura. de heret. lib. 6. que per hoc re scriptū sunt aut declarata, aut penitus sublata: ideoq; cauendum in hac parte ab illis glossematīs.

Nunc uero qua ratione hoc re scriptum in causa haresis locum sibi uendicat, tradunt nostri (hoc est, illi qui aduersus hereticos scribunt) multis locis, copiose Tabienſis in summa uerbo, inquisitor. §. 38. Carverius tractat. de heret. num. 103. vers. Et an ordinem. Repertorium inquisit. uerbo, ordo iudiciarius, §. sed quo ad telam iudiciariam. Franciscus Squillacensis tract. de fide catho. c. 27. Ioannes Roias sing. 145. incipien. Ordo iudiciarius. & omnes quos superior commentario citauī.

Itaq; cum summarie procedere possint Inquisitores, multa expedire possunt, quae iuri cōmuni aduersantur. Primum enim nō erit necessaria solemnitas requisita per libellorū, ff. de accusatio. unde si agatur in hoc crimine per uiam accusationis, nō se inscribet accusator ad poenam rationis, ut copiose docui supra in hac 3. parte, tit. de primo modo procedendi in causa fidei per accusationem.

Rursus, conclusio in causa non erit necessaria, sed quoties reus se defendere uoluerit, audiatur, ut tradit glossa in clem. saepe. de uerb. signif. & notat Bar. in extrauaganti. Ad reprimendum. atq; ut rmo. uerbo dicā, multa alia poterit omittere absq; uicio, quae in alijs causis sunt de iuris praescripto seruanda.

Admonebo tamen, processū in causa haresis, quantum ad substantiā artinet, ita oportere bene formatū esse, ac si pleno iuris ordine procederetur, ut optime obseruauit Tabienſis praecitato loco, quē sequitur Locatus in opere iudicali, uerbo, processus. num. 7.

Voco autem substantiā ista, sine quibus iudicium non potest iuste expediri, ut citationem, iuramenti praestationem de ueritate dicēda, probationes legitimas, exceptiones utiles, appellationes necessarias, inducias seu terminos competētes, & alia huiusmodi, sine quibus aut uere delictum probari nō possēt, aut reus non possēt se iure defendere, & cetera, quae reo competunt nō tam civili iure, quā naturali ratione: haec enim omnia, & si quae sunt similia, prohiberi nō possunt ab inquisitoribus uirtute huius amplissimi privilegij.

QVAESTIO LVI.

An Inquisitor familiam armatam possit habere.

Quinquagesima sexta questio est: Vtrum inquisitor possit procedere cum armatis, ad suum officium exequendum?

O o 4 Respon-

Que solemnitates possint omitti cum summarie proceditur.

Processus in causis fidei quo ad substantialia in rege esse debet. Que dicatur substantialia.